

```
45 {"name": "Biržų rajono apylinkės teismas", "logo": null}
46 {"name": "Biržų rajono savivaldybė", "logo": null}
47 {"name": "Biržų rajono savivaldybės administracija", "logo": null}
48 {"name": "Biržų rajono savivaldybės taryba", "logo": null}
49 {"name": "Biržų rajono taryba", "logo": null}
50 {"name": "Biržų rajono valdyba", "logo": null}
51 {"name": "Biržų rajono valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba", "logo": null}
52 {"name": "Būsto ir urbanistinės plėtros agentūra", "logo": null}
53 {"name": "Civilinės aviacijos administracija", "logo": null}
54 {"name": "Civilinės saugos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos", "logo": null}
55 {"name": "Darbo saugos centras prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos", "logo": null}
56 {"name": "Draudimo reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos", "logo": null}
57 {"name": "Druskininkų miesto apylinkės teismas", "logo": null}
58 {"name": "Druskininkų miesto valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba", "logo": null}
59 {"name": "Druskininkų policijos komisariatas", "logo": null}
60 {"name": "Druskininkų savivaldybė", "logo": null}
61 {"name": "Druskininkų savivaldybės administracija", "logo": null}
62 {"name": "Druskininkų savivaldybės taryba", "logo": null}
63 {"name": "Dzūkijos nacionalinis parkas", "logo": null}
64 {"name": "Ekspertų komisija daiktų, įrenginių modeliams ginklams bei konkrečiai jų kategorijai priskirti", "logo": null}
65 {"name": "Elektrėnų policijos komisariatas", "logo": null}
66 {"name": "Elektrėnų savivaldybė", "logo": null}
67 {"name": "Elektrėnų savivaldybės administracija", "logo": null}
68 {"name": "Elektrėnų savivaldybės taryba", "logo": null}
69 {"name": "Etninės kultūros globos taryba", "logo": null}
70 {"name": "Europos socialinio fondo agentūra", "logo": null}
71 {"name": "Europos teisės departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos", "logo": null}
72 {"name": "Farmacijos departamentas prie Sveikatos apsaugos ministerijos", "logo": null}
73 {"name": "Garantinis fondas", "logo": null}
74 {"name": "Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos", "logo": null}
75 {"name": "Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija", "logo": null}
76 {"name": "Gyventojų registro tarnyba", "logo": null}
77 {"name": "Higienos institutas", "logo": null}
78 {"name": "Ignalinos rajono policijos komisariatas", "logo": null}
79 {"name": "Ignalinos rajono savivaldybė", "logo": null}
```

ESAMOS ATVIRŲ DUOMENŲ (EKO)SISTEMOS LIETUVOJE PROBLEMATIKA

TURINYS

1. SKAITMENINĖ EKONOMIKA
2. ATVIRI DUOMENYS
3. KODĖL REIKIA ATVIRŲ DUOMENŲ?
4. VISUOMENIŠKUMAS
5. EKONOMIŠKUMAS
6. VIEŠOJO SEKTORIAUS EFEKTYVUMAS
7. ADM IR ADP
8. DUOMENŲ RAŠTINGUMAS
9. ATVIRŲ DUOMENŲ EKOSISTEMA
10. PAGRINDINIAI ATVIRŲ DUOMENŲ TEISĖS AKTAI LIETUVOJE
11. APIBENDRINIMAS

1. SKAITMENINĖ EKONOMIKA

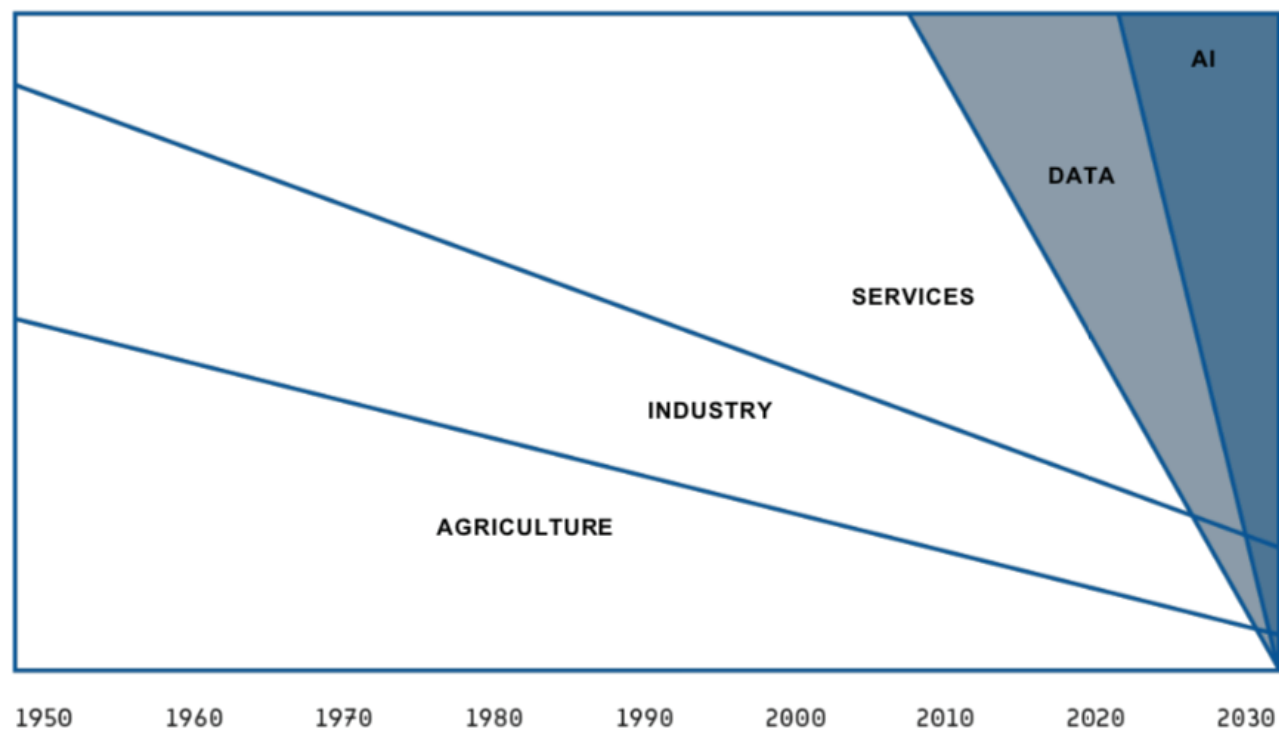
Suomiai puikiai iliustruoja¹ esminį savo valstybės ir globalų ekonomikos pokytį iš agrikultūrinės ir industrinės ekonomikos į duomenimis ir dirbtiniu intelektu grįstą ekonomiką. Toks ekonomikos perversmas į skaitmenizaciją prasidėjo kartu su web2.0 revoliucija, kai internetas tapo platforma, prie kurios kurios turinio kūrimo gali prisidėti visi vartotojai, o interneto priėjimas gerokai supaprastėjo dėl išmaniųjų telefonų populiarumo. Taip platformų, paslaugų ir kitų skaitmeninių priemonių kūrėjai ėmė susidurti su dideliais duomenų kiekiais. Šiandien tokią ekonomiką, grįstą skaitmeninių technologijų pagrindu, vadiname skaitmenine.

Skaitmeninė ekonomika kartais yra apibrėžiama pasitelkiant sektorius, kompanijų kuriamus produktus, arba sąnaudas ir įrankius naudojamus produktams kurti.

IMF ekonomikos skaitmenizavimą apibrėžia kaip interneto ir duomenų įtraukimą į verslo, visuomenės ir valstybinio sektoriaus procesus ir produktus.²

²*Measuring the Digital Economy, 2018*

STRUCTURAL CHANGE OF ECONOMY FINLAND 1950-2030 (FORECAST)

¹*Suomijos skaitmenizavimo strategija, Pekka Sivonen (2017)*

2. ATVIRI DUOMENYS

Duomenys šiandien yra vienas esminių skaitmeninės ekonomikos resursų.³ Duomenys gali būti metaduomenys, privatūs/ vidiniai, asmeniniai, vieši arba atviri.⁴ Valstybė, kaip ir įmonė, turinti duomenų generuotojus (piliečius) ir vykdanči skaitmenizaciją neišvengiamai susiduria su duomenimis. Šie duomenys (nuasmeninti) idealiu atveju turėtų būti **open by default**⁵- atviri ir prieinami visiems.

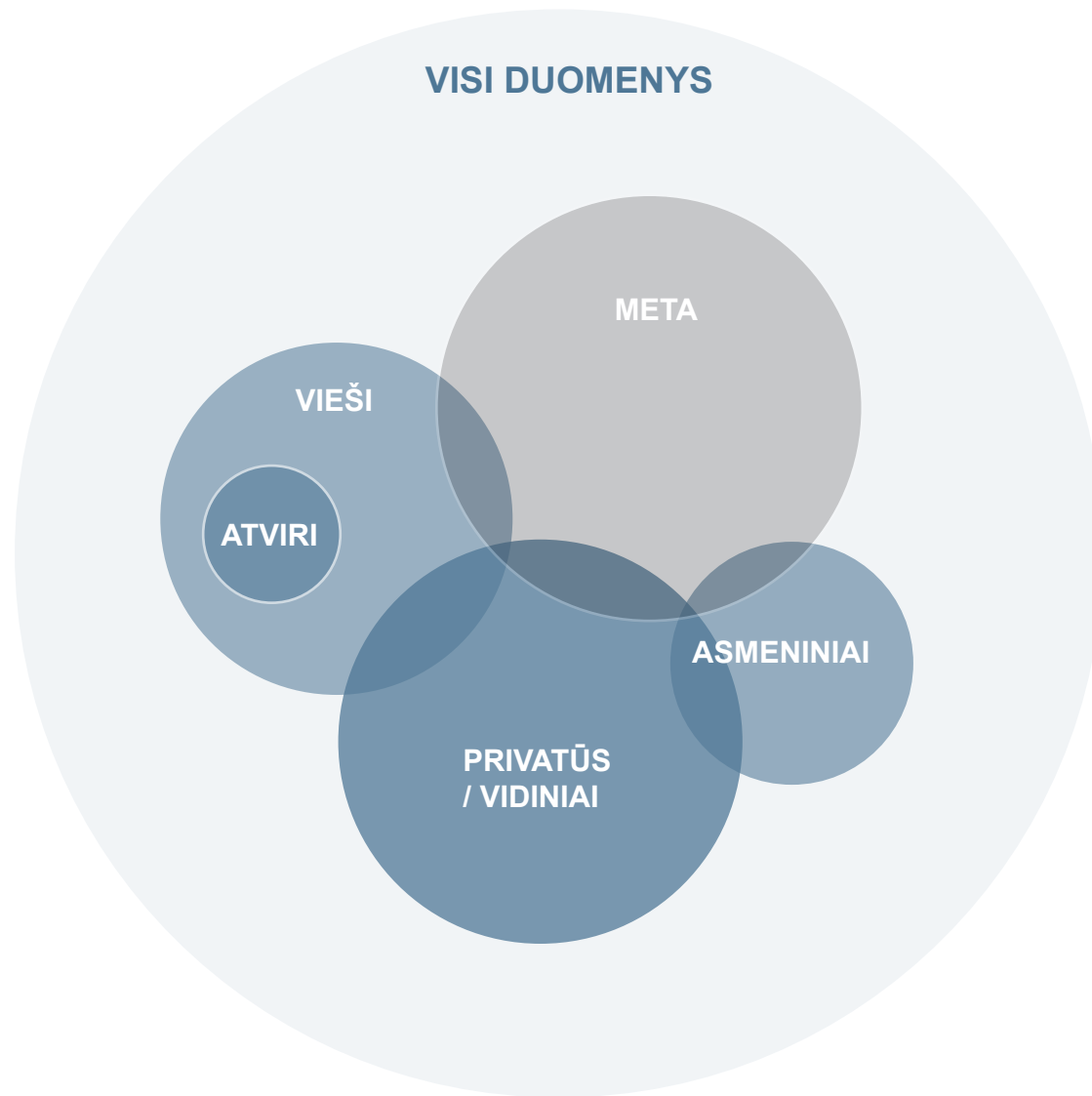
Atviri duomenys yra duomenys, kuriuos bet kas gali laisvai naudoti, pakartotinai naudoti ir platinti, dažniausiai tenkinant reikalavimą nurodyti duomenų šaltinį ir reikalavimą pakartotinai naudoti duomenis tik tomis pačiomis sąlygomis. Svarbiausios atvirų duomenų savybės:⁶

- **Pasiekiamumas ir prieinamumas:** duomenys turi būti pilni ir gaunami už kainą ne didesnę nei reikia reprodukcijos išlaidoms padengti. Pageidautina, kad duomenis būtų galima atsisiųsti internetu. Taip pat duomenys turi būti pateikti patogiu bei koreguojamu formatu.
- **Pakartotinis naudojimas ir platinimas:** duomenys turi būti pateikiami remiantis sąlygomis, kurios leistų pakartotinį duomenų naudojimą bei platinimą, įskaitant sujungimą su kitais duomenimis.
- **Visapusiškas dalyvavimas:** kiekvienas turi teisę pakartotinai naudoti bei platinti duomenis, neatsižvelgiant į tai, koks asmuo ar grupė bei kokioje srityje tai atlieka. Pavyzdžiui, draudimas duomenis naudoti komerciniams tikslams arba leidimas duomenis naudoti tik mokslinei veiklai yra neleistinas.

³ OECD, *Open Government Data Report, 2018*

⁵ *International Open Data Charter Principles, 2015*

⁶ <http://opendatahandbook.org/guide/en/what-is-open-data/>

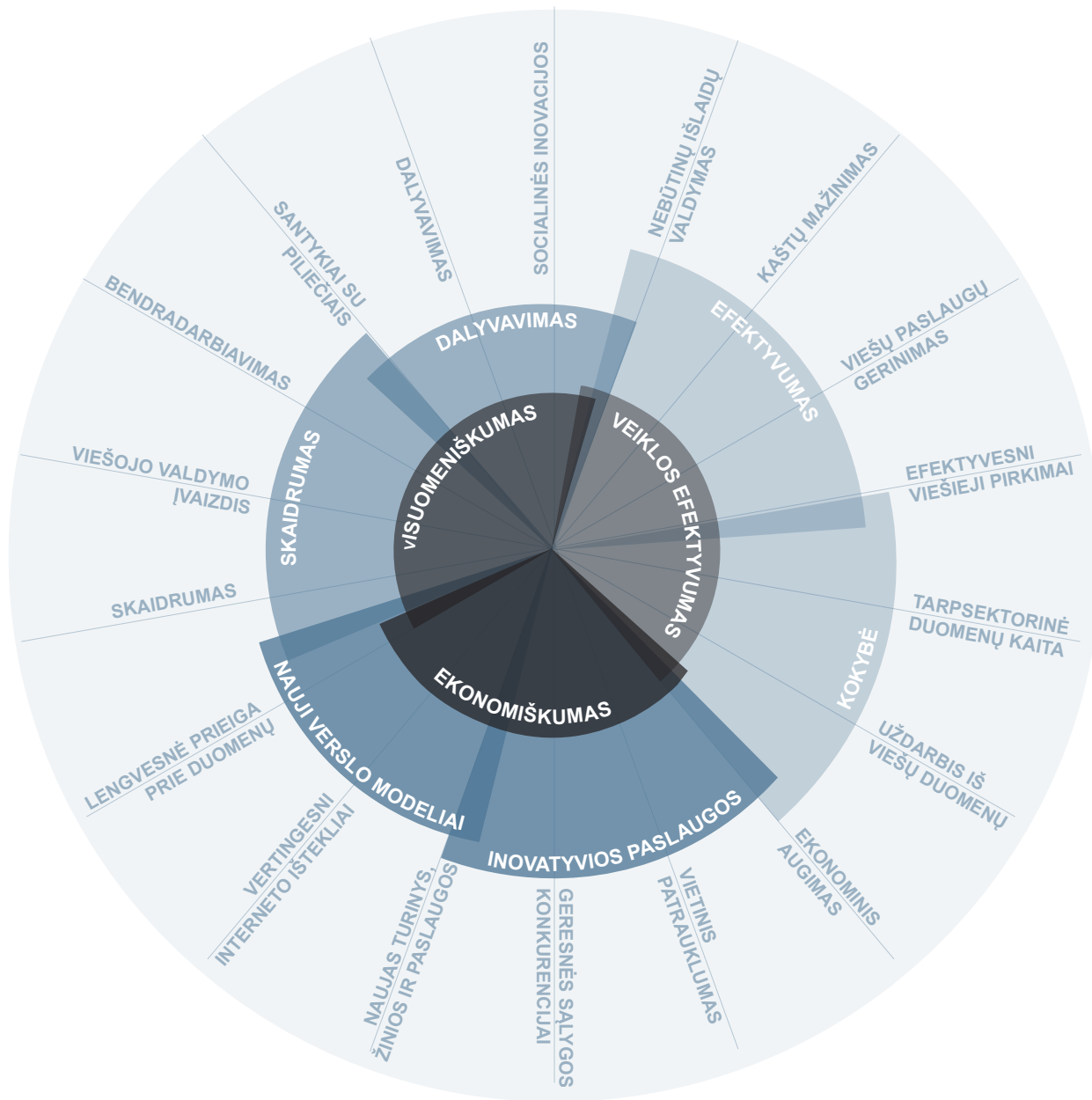

3. KODĖL REIKIA ATVIRŲ DUOMENŲ?

Viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo naudą gali pajusti visi: visuomenė galėtų naudotis duomenimis asmeniniais, švietimo ar kitais tikslais, verslas įgautų galimybę naudoti duomenis komerciniais tikslais, o viešasis sektorius – tobulinti ir efektyvinti viešąjį valdymą ir teikiamų paslaugų kokybę.⁷

Tolimesniuose skyriuose bus trumpai apžvelgta atvirų duomenų dabartinė situacija Lietuvoje visuomeniškumo, ekonomiškumo ir viešojo sektoriaus atžvilgiais.

⁷ Ar užtikrinamas viešojo sektoriaus turimų duomenų atvėrimas, Valstybinio audito ataskaita, 2016

Atvirų duomenų naudos sritys

4. VISUOMENIŠKUMAS

15MIN > AKTUALU > LIETUVA

Publikuota: 2018 spalio 3d. 17:22, atnaujinta: 2018 spalio 3d. 18:14

Informacija žurnalistams tapo prabangos preke: Vyriausybė nepritarė sprendimui dėl duomenų atvėrimo

Juliaus Kalinsko / 15min nuotr. / Saulius Skvernelis ir Skirmantas Malinauskas

Autorius: Birutė Davidonytė, Šarūnas Černiauskas

Šaltinis: 15min

Šiandien atviri duomenys ypatingai aktualūs valstybės skaidrumui.

2018 spalio mėn. Vyriausybėje priimtas sprendimas apmokestinti žurnalistams Registrų centro duomenis susilaukė daug dėmesio iš visuomenės. Tai paskatino žurnalistus atlikti savo darbą šviečiant visuomenę apie atvirų duomenų naudą valstybės skaidrumui.⁸ Prezidentė taip pat išreiškė palaikymą duomenų atvėrimui ir jų svarbą. Skaidrumas šiandien yra ypač aktualus ir dėl artėjančių prezidentų ir savivaldos rinkimų (2019 m).

⁸ 15min.lt, 2018 10 03

5. EKONOMIŠKUMAS

Varšuvos ekonomikos tyrimų instituto duomenimis⁹, Lietuvoje prieinami ir aktyviai naudojami atviri duomenys sukurtų naudos, lygios beveik **2 proc. BVP**. Be to, duomenys yra vienas iš pagrindinių resursų startuoliams ir inovacijoms. Vienas iš sėkmingiausių šiandien Lietuvoje sukurtų startuolių, kuriam naudojami atviri duomenys- *Trafi*. Tačiau duomenys, reikalingi startuoliams ir inovacijoms retai būna atvirai pasiekiami. Tokiu atveju sudaromos individualios sutartys tarp duomenų tiekėjo ir pernaudotojo, tačiau vieningos infrastruktūros Lietuvoje tam neturime ir procesas kiekvieną kartą vyksta kitaip arba visai neįvyksta, priklausomai nuo tiekėjo motyvacijos.

Ekonominiu atžvilgiu duomenų atvėrimas yra labai perspektyvus: planuojama, kad iki 2020 m. Europoje atvirų duomenų generuojamas rinkos dydis išaugs iki 76mlrd. Eur (+36.9% nuo 2016 m.) Taip pat numatoma, kad iki tų pačių metų dėl atvirų duomenų papildomai bus sukurta 100 tūkst. darbo vietų (+7.3%).¹⁰

⁹*Big and open data in Europe. A growth engine or a missed opportunity?, The Warsaw Institute for Economic Studies (WISE Institute), 2014*

¹⁰*Creating Value through Open Data: Study on the Impact of Re-use of Public Data Resources, 2015*

6. VIEŠOJO SEKTORIAUS EFEKTYVUMAS

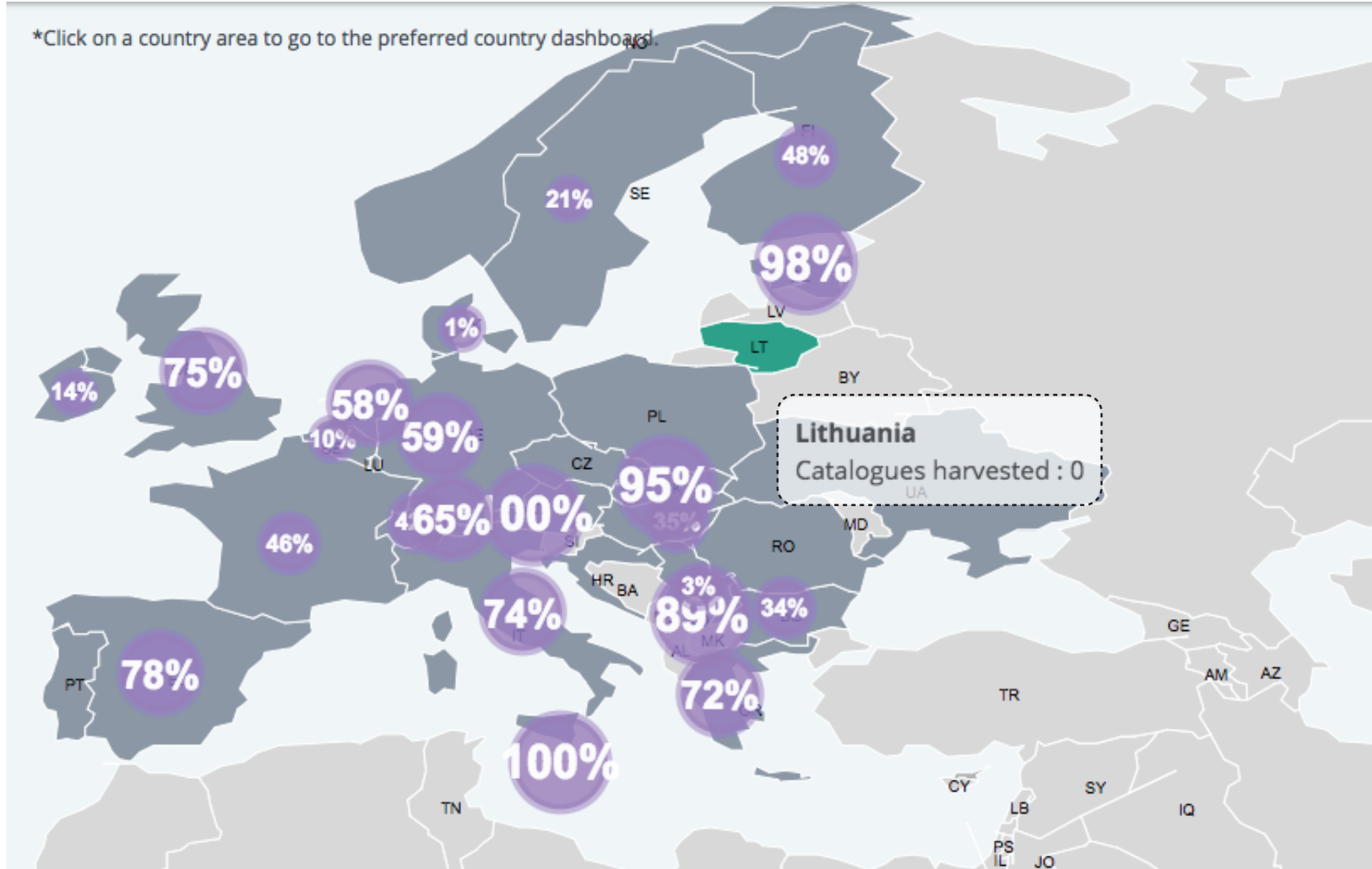
Viešajame sektoriuje atvirų duomenų politikai kol kas skiriama nepakankamai dėmesio. Šiuo metu mes turime veikiančią atvirų duomenų vitriną, tačiau ji yra 25-oje vietoje Europoje.¹¹ Viešajame sektoriuje pavienėse institucijose pastebimas noras atverti duomenis, tačiau dažnai jų kokybė yra žemiau normos: net 91 proc. institucijų duomenų rinkinius skelbia uždariais formatais (pvz.: PDF, XLS), o 64 proc. nurodė, kad duomenų pateikimas į portalą buvo vienkartinis veiksmas.¹² Tai reiškia, kad nors duomenys yra viešai prieinami, jie yra nebūtinai yra tinkami pakartotiniam panaudojimui, todėl iš jų nėra jokios ekonominės naudos.

Kita problema- 26% institucijų nežino, kokius duomenimis turi, o 95% neatlieka jokios inventorizacijos.¹² Kai viešasis sektorius negali įvardinti savo turinio, tą padaryti visuomenei ar verslui yra dar sunkiau.

Pasauliniuose reitinguose Lietuvos įvertinimas retai sutinkamas, nes Lietuvos atvirų duomenų situacija nėra pasiekusi atitinkamo brandos lygio, kad galėtų būti įtraukta į tokius reitingus, kaip *Open Data Barometer* ar *Open Data Monitor*.¹³

¹¹ *Europe's Digital Progress Report (EDPR), Country Profile Lithuania, 2018*

¹² *Ar užtikrinamas viešojo sektoriaus turimų duomenų atvėrimas, Valstybinio audito ataskaita, 2016*

¹³ No data for Lithuania. Open data barometer, 2018

7. ADM IR ADP

2017 m. rugsėjo 28 d. strateginių projektų komisijos posėdžio metu projektas „Valstybės institucijų duomenų atvėrimas“ buvo įtrauktas į strateginių projektų portfelį.

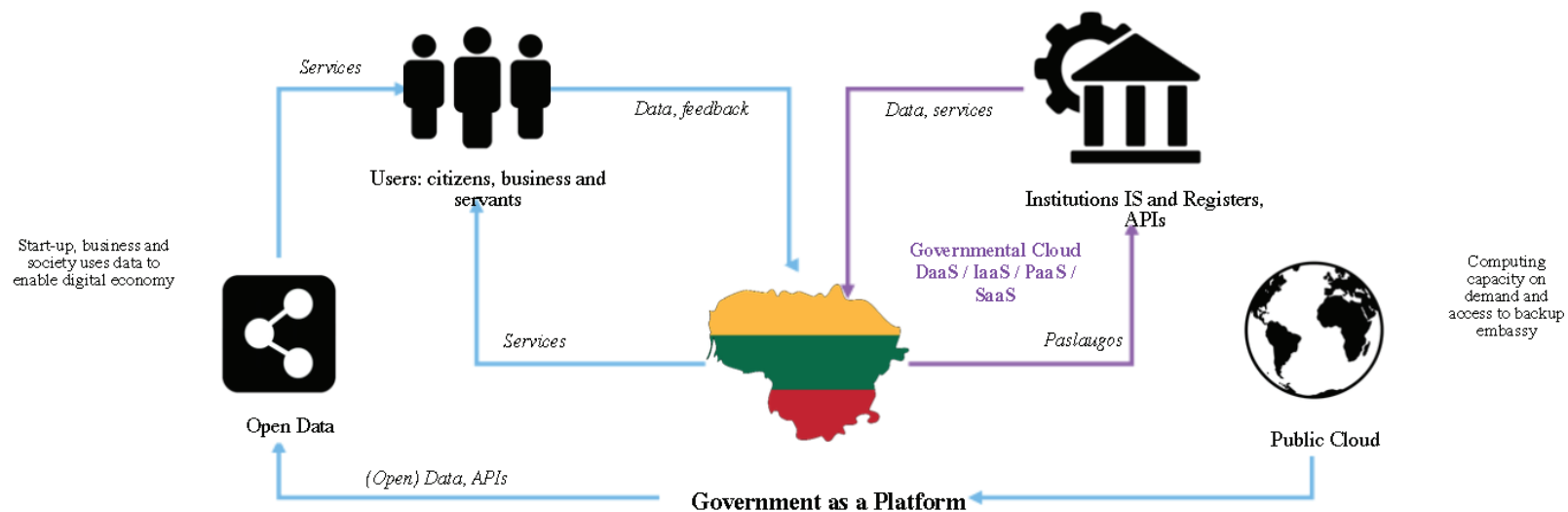
Šiandien šį projektą vykdo IVPK ir pagal jį iki 2020 m. yra numatyta paruošti **duomenų atvėrimo metodologiją (ADM)** ir sukurti naują **atvirų duomenų portalą (ADP)**. Į programą taip pat įeina mokymo medžiaga institucijų darbuotojams, poveikio vertinimo rekomendacijos, parengti teisės aktai, duomenų naudojimo skatinimo priemonės, viešinimo iniciatyvos. Projektui numatyta suma- 2.6 mln Eur.¹⁴

Pagal projekto ruošiamą metodologiją yra numatyta atverti penkių institucijų (NMA, LDB, VDI, VIC, NMA) duomenis (iš viso 300 rinkinių).

Yra rizika, kad projektas įgyvendins duomenų atvėrimą numatytose penkiose institucijose, tačiau duomenų atvėrimas dėl to neprasidės valstybės lygiu. Tam, kad tai įvyktų, reikia užtikrinti atitinkamą duomenų raštingumo brandos lygį tarp visų valstybės darbuotojų ir ekosistemą, kuri užtikrintų duomenų atvėrimą pasibaigus projekto finansavimui.

¹⁴ Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministro įsakymas DĖL FINANSAVIMO SKYRIMO PROJEKTUI NR. 02.2.1-CP-VA-V-523-01-0001 „ATVIRŲ DUOMENŲ PLATFORMOS, ĮGALINANČIOS EFEKTYVŲ VIEŠOJO SEKTORIAUS INFORMACIJOS PAKARTOTINĮ PANAUDOJIMĄ VERSLUI, IR JOS VALDYMO ĮRANKIŲ SUKŪRIMAS“

Ambition: Real-Time Digital Government as a Platform

Atviri duomenys atlieka svarbų vaidmenį Ūkio ministerijos CIO biuro plane *Real-Time Digital Government as a Platform*. Duomenų atvėrimas yra vienas iš pirmųjų žingsnių norint pasiekti efektyvų, skaidrų ir skaitmenizuotą valdymo modelį.

8. DUOMENŲ RAŠTINGUMAS

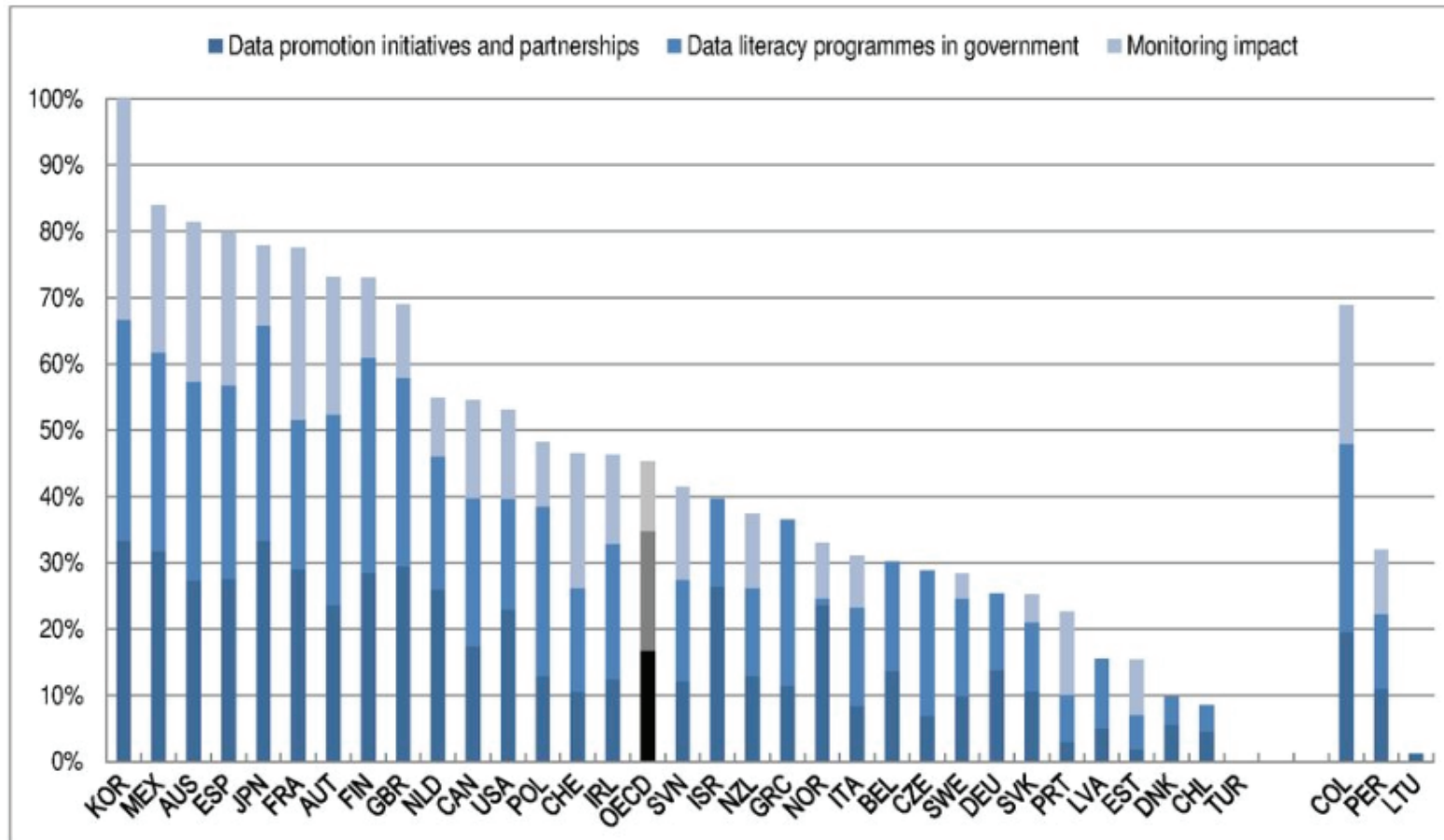
Pagal OECD 2018 atliktą tyrimą¹⁵ Lietuvoje nevyksta duomenų raštingumo programa valstybės darbuotojams ir neatliekamas duomenų kuriamos naudos monitoringas. Tai yra blogiausias rodiklis Europoje.

Data literacy šiame kontekste reiškia duomenų raštingumo programas valstybės darbuotojams. Duomenų raštingumo nebuvimas yra viena iš esminių problemų, kodėl Lietuvoje nevyksta duomenų atvėrimas. Nors yra numatomi mokymai už duomenis atsakingiems valstybės darbuotojams (pagal ADM projektą), jie greičiausiai bus daromi tik asmenims, kurie bus atsakingi už duomenų atvėrimą kiekvienos institucijos viduje. Tai reiškia, kad duomenų atvėrimas gali neįvykti, nes darbuotojai, dirbantys arba susiduriantys su duomenimis nebūtinai žinos, kad jie dirba su naudingais ir atvėrimui reikalingais duomenimis. Apie duomenų atvėrimą, kaip apie darbo priemonę, turi suprasti visi darbuotojai, dirbantys su bet kokiais duomenimis- šiandien duomenys yra neatsiejama kompiuterinio raštingumo dalis.

Kita vertus, duomenų raštingumas dažnai reiškia ne tik supratimą kam tų duomenų reikia, bet ir įgūdžius dirbant su duomenimis bei sprendimus, priimtus remiantis duomenimis. Tai turėtų būti sekantis data literacy žingsnis ir apskritai darbo kultūros (*data-driven culture*) siekiamybė.

Data monitoring yra duomenų daromo poveikio monitoringas. Šiandien mes žinome, kad duomenys yra naudingi skirtingo tipo naudotojams, tačiau nežinome, kaip tą poveikį įvertinti (kuriai sričiai konkrečiai ir kiek naudos tenka). Pagal monitoringo rezultatus taip pat dėliojami duomenų atvėrimo prioritetai.

Figure 0.5. OECD OURdata Index Pillar 3: Government support for data reuse

¹⁵ Vyriausybės palaikymas duomenų pernaudojimo klausimu. OECD, Open Government Data Report, 2018

9. ATVIRŲ DUOMENŲ EKOSISTEMA

Atvirų duomenų ekosistema susidaro iš dviejų esminių dalių ir santykių tarp jų: **duomenų kūrėjų** (viešojo sektoriaus) ir **duomenų naudotojų** (mokslo, verslo, visuomenės ir to paties viešojo sektoriaus).

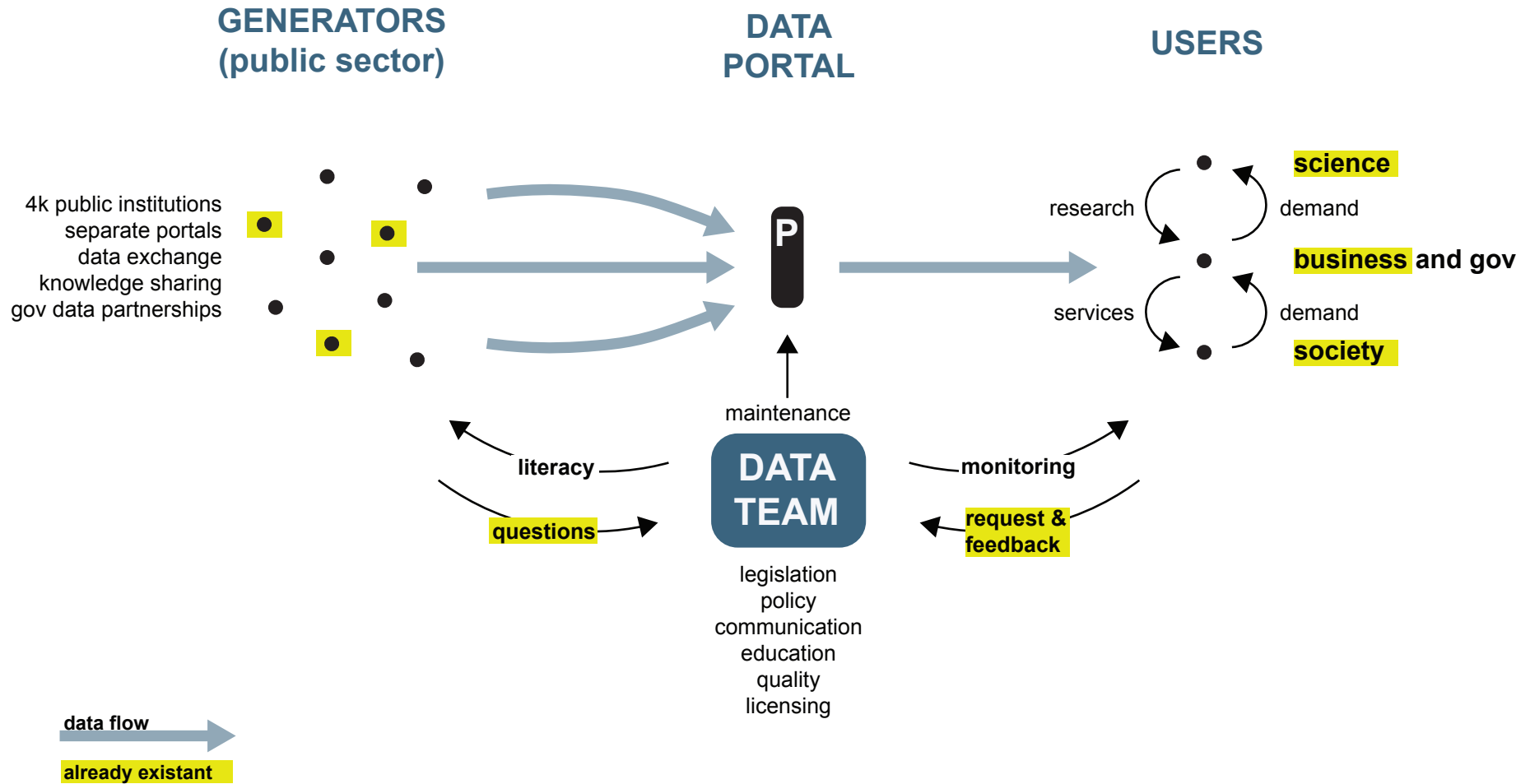
Šiandien Lietuvoje atvirų duomenų kūrėjų brandos lygis yra labai skirtingas, priklausomai nuo institucijos motyvacijos, IT skyriaus, duomenų raštingumo. Duomenų kūrėjai turėtų tarpusavyje dalintis patirtimi, duomenimis, bendradarbiauti vykdam data-driven projektus, tačiau kol kas tai nevyksta. Kiekviena institucija, šiandien atverianti duomenis, turi savo atskirą portalą. Siekiame- kad kiekviena institucija turėtų savo portalą arba metaduomenis, kurie būtų susieti su centralizuotu valstybės portalu (kurį mes šiandien turime, bet jo kokybė neatitinka standartų). Per šį portalą duomenis pasiekia duomenų naudotojai, tarpusavyje duomenimis kuriantys pasiūlą ir paklausą.

Vienas iš svarbiausių ekosistemos elementų¹⁶, kurio Lietuvoje dar neturime- komanda, tarpininkaujanti tarp duomenų kūrėjų ir naudotojų. Ji reikalinga tam, kad galėtų įvertinti paklausą iš vartotojų pusės ir tuo pačiu atlikti poveikio monitoringą. Tuo tarpu kartu su duomenų kūrėjais ši komanda vykdo duomenų raštingumo edukaciją ir padeda atskiroms institucijoms kokybiškai atverti duomenis pagal poreikio rezultatus. Taip pat ši komanda vykdo teisinius, strateginius, komunikacinius ir techninius procesus, susijusius su atvirų duomenų ekosistema.

Šiandien šios komandos pareigas iš dalies atlieka IVPK, tačiau dėl žmogiškųjų resursų trūkumo procesai nevyksta arba vyksta per lėtai ir neužtikrina duomenų atvėrimo kokybės.

¹⁶THE ODI, <https://theodi.org/article/how-to-plan-and-budget-an-open-data-initiative/>

OPEN DATA ECOSYSTEM BENCHMARK

10. PAGRINDINIAI ATVIRŲ DUOMENŲ TEISĖS AKTAI LIETUVOJE

Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas. Šio įstatymo nustatytas registrų ir valstybės informacinių sistemų duomenų perdavimas asmenims naudoti suderintas su 2003 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo.

Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas. Šis įstatymas užtikrina asmenims teisę gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, nustato šios teisės įgyvendinimo tvarką ir reguliuoja valstybės bei savivaldybių institucijų ir įstaigų veiksmus teikiant informaciją asmenims, sudaro palankias sąlygas asmenims gauti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų disponuojamą informaciją ir panaudoti ją komerciniams ar nekomerciniams tikslams. Šiuo įstatymu įgyvendinta 2003 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo.

Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymas. Šis įstatymas nustato Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros paskirtį, valstybinius georeferencinių erdvinių duomenų rinkinius, georeferencinio pagrindo kadastro paskirtį, jo steigimo ir tvarkymo principus, geodezinės ir kartografinės veiklos produkcijos nuosavybės teises, valstybės ir savivaldybių institucijų, taip pat asmenų, kurių veikla Lietuvoje susijusi su geodezijos ir kartografijos darbais, pagrindines teises ir pareigas geodezijos ir kartografijos srityse. Šiuo įstatymu nustatyti Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros, erdvinių duomenų rinkinių naudojimo ir Lietuvos erdvinės informacijos portalo reikalavimai suderinti su 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/2/EB, sukurianti Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. birželio 30 d. nutarimas Nr. 739 „**Dėl Atlyginimo už valstybės registrų ir kadastrų duomenų teikimą dydžių nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo**“. Šis aprašas nustato atlyginimo už valstybės registrų ir kadastrų duomenų teikimą dydžių nustatymą ir apmokėjimą už duomenų teikimą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimas Nr. 881 „**Dėl Registrų steigimo, kūrimo, reorganizavimo ir likvidavimo tvarkos aprašo patvirtinimo**“. Šis aprašas reglamentuoja valstybės registrų, kadastrų ir žinybinių registrų steigimo, kūrimo, reorganizavimo ir likvidavimo procedūras, taip pat nustato registrų nuostatų pavyzdinę struktūrą ir turinį.

Viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo rekomendacijos, patvirtintos susisiekimo ministro 2016 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 3-245(1.5E), kuriose apibrėžiama atvirų duomenų sąvoka, nustatomi duomenų atvėrimo uždaviniai, poreikio nustatymo būdai ir prioritetai, siekiant didinti viešojo sektoriaus informacijos prieinamumą ir pakartotinį naudojimą.

Duomenų teikimo formatų ir standartų rekomendacijose, patvirtintose Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus 2013 m. kovo 25 d. įsakymu Nr. T-36 rekomenduojami duomenų teikimo atvirieji ir kiti elektroniniai formatai ir standartai, sudarantys prielaidas minimizuoti išlaidas įgyvendinant valstybės informacinių sistemų arba registrų sąveiką neįsigyjant specialios nuosavybinės programinės įrangos, ir jų taikymas steigiant, kuriant ir (arba) tvarkant Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo (toliau - Informacinių išteklių įstatymas) 1 straipsnio trečiojoje dalyje nurodytus valstybės registrus (kadastrus), žinybinius registrus, valstybės informacines sistemas ir kitas informacines sistemas, taip pat skelbiant ir teikiant dokumentus pakartotiniam naudojimui pagal Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nuostatas.

³ parengta pagal IVPK> veiklos sritys>atviri duomenys> teisinis reguliavimas <https://ivpk.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/atvirieji-duomenys>

11. APIBENDRINIMAS

Šiandien Lietuvoje yra vis daugiau *data-literate* verslų, ypač startuolių, kurie mato ir supranta duomenų naudą ir reikšmę. Visuomenė duomenimis susidomi impulsyviai, priklausomai nuo politinių sprendimų ir jų komunikacijos. Viešajame sektoriuje duomenų kultūra dar nėra susiformavusi.

Duomenų atvėrimas yra numatytas Vyriausybės programoje. Pagal šį darbą IVPK vykdo *Viešojo sektoriaus informacijos atvėrimo pakartotiniam naudojimui* projektą, kuriuo yra ruošiama atvėrimo metodologija ir kuriamas naujas portalas. Fiziškai IVPK prie šio projekto pilnu etatu dirba tik vienas žmogus dėl žmogiškųjų išteklių trūkumo. To pasekoje projektas negali vykti sklandžiai ir kokybiškai. Yra rizika, kad duomenys bus atveriami tik projekto rėmuose, tuo tarpu duomenys, kurie reikalingi visuomenei ir verslui bus neatverti dėl elementaraus duomenų raštingumo ir organizuotumo trūkumo iš viešojo sektoriaus pusės.

Tam, kad būtų galima to išvengti, reikia kurti **atvirų duomenų ekosistemą**. Ekosistema užtikrina, kad duomenų atvėrimas vyksta pagal duomenų poreikį, taip yra taupomi resursai. Ekosistemos rėmuose duomenų atvėrimas vyksta ir pasibaigus projekto finansavimui. Tokios ekosistemos pagrindinis variklis- komanda, konsultuojanti duomenų atvėrimą viešajame sektoriuje ir atsižvegianti į duomenų naudotojų poreikius ir grįžtamąjį ryšį.

KONTAKTAI:

SAULĖ GABRIELĖ PETRAITYTĖ

saule.petraityte@kurklit.lt

Kurk
Lietuvai

MINISTRY OF ECONOMY
OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa